Mİ’RAC KANDİLİ

- **سُبْحَانَ الَّذى اَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اَيَاتِنَا اِنَّهُ هُوَالسَّميعُ الْبَصيرُ**

- ***Bir gece, kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Harâm'dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah noksan sıfatlardan münezzehtir; O, gerçekten işitendir, görendir.***[1]

---

[1] İsra, 1.

Mirac'ın Teselli Vesilesi Olması:

- Mekke müşriklerinin İslam'a girmeme konusundaki inatları ve Müslümanlara yaptıkları eziyetlerin yanı sıra büyük desteklerini gördüğü amcası Ebu Talip'in ve eşi Hatice validemizin vefatı ile çok hüzünlenen ayrıca müşriklerin üç yıl süren ablukası ve Tâiflilerin saldırıları karşısında daralan Allah Rasûlü (ve mü'minler), bu mi'rac olayı ile çok muhteşem bir teselliye ve İlâhî ihsana nail olmuştur.

- وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الأَرْضِ يَنْبُوعًا [90] أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الأَنْهَارَ خِلالَهَا تَفْجِيرًا[91] أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللهِ وَالْمَلائِكَةِ قَبِيلاً[92] أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرَؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلاَّ بَشَرًا رَسُولاً [93]
- ***“Dediler ki, 'Yerden bize bir pınar fışkırtmadıkça yahut senin hurmalardan, üzümlerden oluşan bir bahçen olup aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça yahut iddia ettiğin gibi gökyüzünü üzerimize parça parça düşürmedikçe yahut Allah'ı ve melekleri karşımıza getirmedikçe yahut altından bir evin olmadıkça ya da göğe çıkmadıkça sana asla inanmayacağız. Bize gökten okuyacağımız bir***

kitap indirmedikçe göğe çıktığına da inanacak değiliz.' De ki, 'Rabbimi tenzih ederim. Ben ancak resûl olarak gönderilen bir beşerim.'”

İsra ve Mirac’ın Anlamı:

- “İsrâ”, “gece yürüyüşü” demektir. Peygamberimizin, bu mucizesi geceleyin olduğu için bu adı almıştır.
- “Mi'rac” kelimesi de yükseğe çıkmak manasına olan “urûc”tan alınmıştır. Mi'rac ile ilgili hadislerde bu kelime kullanılarak "Yükseğe çıkarıldım" buyurulduğundan bu olaya "Mi'rac" denmiştir.
- İsrâ ve Mi'rac; Peygamberimizin üstün makamlara yükselişi ve Allah'ın yüce katına kabul edilişi olayıdır. Yüce yaratıcıya yakınlığın en üstün derecesi olan Mi'rac, beşer anlayışı çizgisinin ötesinde bir olaydır. Çünkü bu olayın fizik kanunları ile açıklanması mümkün değildir.

Mirac Olayı Nerede ve Ne Zaman Meydana Gelmiştir?

- Mi'rac olayının ne zaman meydana geldiği tam olarak bilinmemektedir. Bunun sebebi o dönemde Araplar arasında yıl tarihinin olmayışıdır. Kesin olarak bilinen, Mi'rac'ın hicretten yaklaşık 1,5-2 yıl önce Mekke'de meydana geldiğidir.
- Genel görüşe göre; Büyük hadis alimi Kastalânî'nin (v.1517), yazdığı "el-Mevâhibu'l-Ledüniyye" adlı eserde şöyle denilmektedir:
- İbn Kuteybe (h.267) ile İbn Abdülberr (h.463), Mi'rac'ın, Recep ayında olduğunu söylerler. İmam Nevevî (h.676) bu tarihi gerçeğe daha yakın bulur. Ayrıca hadis alimi Abdülganî el-Makdisî (h.659)'de bu tarihi kabul eder, hatta Mi'rac'ın Recep ayının 27'nci cuma gününde vuku bulduğunu söyledikten sonra: "Müslümanlar bu tarihi benimsemiş bulunuyor ve bunu en doğru rivâyet kabul ediyorlar" der.[2]

---

[2]Zurkânî, c. I, s. 307-308.

Mirac Ruh ile mi Beden ile mi Meydana Geldi?

- Mirac hakkındaki ihtilaf, sadece vuku bulduğu tarih konusunda değildir. Olayın nasıl olduğu, ruh ile mi ceset ile mi vuku bulduğu da ihtilaflıdır.
- Bu konuda farklı görüşler olmakla beraber alimlerin çoğunluğuna göre Mirac hem ruh hem de beden birlikte meydana gelmiştir. Esasen bu konudaki âyet ve hadisler incelendiği ve Mirac'ın Mekkeli müşrikler arasında meydana getirdiği yankı dikkate alındığında çoğunluğun görüşünün doğru olduğu yani Mirac'ın hem ruhen ve hem de bedenen birlikte olduğu anlayışıdır.

Mirac'a Hazırlık:

- Peygamberimiz, evindeyken veya Kâbe'de bulunduğu sırada Cebrâil ve bazı melekler gelerek Peygamberimizin göğsünü açmışlar, içini zemzem ile yıkadıktan sonra hikmet ve iman nuru doldurmuşlardır.
- Peygamberimizle ilgili göğüs açma (şerh-i sadr) denilen olay budur.
- Bazıları bunun, sütannesi Halime'nin yanında iken çocukluğunda olduğunu söylerken, diğer bazıları ise bir defa Halime yanında, bir defa da Mi'rac'tan önce olmak üzere iki defa olduğunu söylerler.
- Şah Veliyyullah ed-Dehlevî, göğüs açma olayını manevî bir operasyon olarak değerlendirir ve: "Peygamberimizin ruhunda meleklik ruhunun üstün gelmesi, tabiat özelliklerinin yok olması, tabiatın, kudsiyet âleminin ilhamlarına tabi olması" ile yorumlamaktadır.[3]

---

[3]Şah Veliyyullah ed-Dehlevî, Hüccetüllahi'l-Baliğa, II, 866.

Göğsün Açılmasının Manası:

- Bir gün Peygamberimize soruldu:
- "Ey Allah'ın Resülü, göğüs açılır mı?" Peygamberimiz.
- *"Evet, açılır"* buyurdu.
- "Nasıl olur?" diye sorduklarında, Peygamberimiz:
- *"Bir nurdur ki Allah onu mü'minin kalbine atar, o da onunla ferahlanır, açılır"* buyurdu.
- – Onun alâmeti nedir? dediler. Peygamberimiz:
- *"Aldanma yurdu (dünyadan) uzaklaşmak, ebediyet yurduna (âhirete) yönelmek ve gelmeden önce ölüm için hazırlanmaktır"* buyurdu.[4]

- Buradan anlaşıldığı üzere Peygamberimizin Mi'rac'tan önce göğsünün açılması, o muazzam olaya bir hazırlık, göreceği olaylar karşısında rahat olması ve kendini kaybetmemesi içindir.

---

[4]İbn Kesir, Tefsir, II, 174.

Mirac Yolculuğu Başlıyor:

- Daha sonra Cebrâil, Peygamberimizi "Burak"a bindirerek birlikte Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya geldiler. Manevî bir binit olan Burak'ı Peygamberimiz şöyle tarif ediyor: *"Bu, merkepten büyük, katırdan küçük uzun ve beyaz bir hayvandı. Adımını gözünün görebildiği en son noktaya koyardı."*
- İsrâ sûresinde Mi'rac'ın bu bölümü ile ilgili şöyle buyurulmaktadır:
- ***"Kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan' kendisine bir kısım âyetlerimizi göstermek için çevresini mubarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı ne yücedir. ''Doğrusu O, işitir ve görür."***[5]

---

[5] İsra, 17/1.

- Peygamberimiz Mescid-i Aksa’da diğer Peygamberlerin ruhlarına imam olarak namaz kıldırmış ve bütün Peygamberler de onunla beraber kılmışlardır.
- Sonra kendisine birinde şarap diğerinde süt olan iki bardak getirildi. Resûlullah onlara baktı ve sütü aldı. Bunun üzerine Cibrîl,
- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى هَدَاكَ لِلْفِطْرَةِ لَوْ أَخَذْتَ الْخَمْرَ غَوَتْ أُمَّتُكَ
- *'Seni fıtrata (insan tabiatına) uygun olanı almaya yönlendiren Allah'a hamdolsun. Eğer şarabı alsaydın ümmetin azgınlaşırdı.'* dedi.”[6]
- Sonra Mi'rac getirildi. Mi'rac, asansör gibi yükseğe çıkaran manevî bir araçtır. Buna Cebrâil ile beraber bindiler ve göklere çıktılar. Birinci semaya vardıklarında, Cebrâil:

---

[6] Nesai.

- – Açınız, dedi. İçerden bir ses:
- – Kimsin? diye sordu.
- – Ben Cebrâil'im.
- – Yanında kimse var mı?
- – Muhammed var.
- – Muhammed gönderildi mi? (Peygamber olarak görevlendirildi mi?)
- Evet, gönderildi.
- Kapı açıldı ve Peygamberimiz birinci semâya varmış oldu. Orada, sağında ve solunda birçok gölgeler olan bir adam gördü. Bu adam, sağına baktıkça gülümsüyor, soluna baktıkça da ağlıyordu. Peygamberimizi görünce:
- – Merhaba sâlih Peygamber, hoş geldin, iyi oğul, dedi.

- “O gönderildi mi?” Bu, önemli bir sorudur. Zira Son Peygamber'e atıfta bulunduğu gibi kıyametin yaklaştığına da dikkatleri çekmektedir.

- Peygamberimiz Cebrâil’e kim olduğunu sordu. Cebrâil de Hz. Adem olduğunu söyledi. Etrafındaki gölgeler de onun soyu idi. Sağındakiler cennetlik olanlar, solundakiler de cehenneme girecek olanlardı. Onun için Hz. Adem sağına baktıkça seviniyor, gülüyordu. Soluna baktıkça da üzülüyor ve ağlıyordu.
- Peygamberimiz Cebrâil’in kılavuzluğunda yoluna devam etti. İkinci semâya vardılar. Orada birinci semâda olduğu gibi aynı sorular soruldu ve aynı cevaplar verildi. Böylece her semada bir Peygamber ile karşılaştılar. İkinci semada Yahya ve İsa, üçüncü semada Yusuf, dördüncü semada İdris, beşinci semada Harun, altıncı semada Musa ve yedinci semada İbrahim ile karşılaştılar. Karşılaştığı Peygamberlerin her biri kendisini selamlayıp “hoş geldin salih Peygamber, iyi kardeş”, dediler.
- Daha sonra, "Sidretü'l-Müntehâ"ya vardılar. Sidretü'l-Müntehâ, gökleri, cennetleri kucaklayan ulu varlık ağacıdır. Peygamberlerin ve meleklerin

erebildikleri son noktadır. Ondan ilerisine ne bir melek ne bir Peygamber yaklaşamaz. İlerisi gayb alemidir. Allah'tan başka kimsenin ilmi oraya ulaşmaz.

- Bundan ötesi tarif ve bayana sığmayan bir âlemdi. Buraya kadar Peygamberimize arkadaşlık ve kılavuzluk eden Cebrâil burada kaldı ve: "Bir parmak ucu kadar öteye yaklaşmış olsaydım yanardım" dedi.
- Bundan sonra Peygamberimiz: "Refref" ile yükselip Allah'ın divanına yaklaştı. (Refref, görmeye engel geniş örtü ve perde demektir ve Allah'ın divanı hadimlerinden biridir.)
- Mevlid'de Süleyman Çelebi bu anı şöyle tarif eder:

"Söyleşirken Cebrâil ile kelâm,
Geldi Refref önüne verdi selâm,
Aldı ol şâh-ı cihanı ol zaman
Sidreden gitti ve götürdü hemen.

- Mirac'ın bu bölümü Necm sûresinde şöyle anlatılmaktadır.
- **فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى {10}**
- ***Allah o anda kuluna vahyedeceğini etti.***
- **مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى {11}**
- ***Muhammed'in gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı.***
- **أَفَتُمَارُونَهُ عَلَى مَا يَرَى {12}**
- ***(Ey inkarcılar) onun gördüğü şey hakkında kendisi ile tartışıyor musunuz?***
- **وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى {13} عِندَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى {14}**
- ***Andolsun ki Muhammed Cebrâil'i sınırın sonunda (Sidretü'l-Müntehâ'da) başka bir inişte de görmüştür.***

- عِندَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَى {15}
- *Orada Me'vâ cenneti vardır.*
- إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى {16}
- *Sidre'yi bürüyen bürüyordu.*
- مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى {17}
- *Muhammed'in gözü oradan ne kaydı ne de onu aştı.*
- لَقَدْ رَأَىمِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى {18}
- *Andolsun ki Rabbinin varlığının büyük delillerini gördü.”*[7]

---

[7] Necm, 10-18.

Peygamberimiz'in Mi'rac'da Gördüğü Haller

- Peygamberimiz anlatıyor: "Mi'rac'da bir kavimle karşılaştım. Dudakları deve dudakları gibiydi. Melekler bunların dudaklarını kesiyor, ağızlarına ateşten bir taş koyuyor, o taş aşağılarından çıkıyordu. Cebrail'e: "Bunlar kimlerdir?" diye sordum. "Bunlar yetimlerin mallarını haksız yere yiyenlerdir" dedi.
- Sonra bir kavim daha gördüm. Derilerinden parça parça kesiliyor, ağızlarına tıkılıyor ve yediğiniz gibi yiyin deniliyordu. Bu onlara çok iğrenç geliyordu. "Bunlar kimlerdir?" diye sordum. Cebrail: "Bunlar, o hemmaz ve gammazlardır ki, halkın etlerini yerler ve sövmekle halkın ırz ve namuslarına taarruz ederler" dedi.
- Sonra bir kavme daha rastladım. Önlerine bir sofra konulmuş, üzerlerinde etlerin en güzelinden kebaplar var. Etraflarında da leşler var. Onlar güzel etleri bırakıp, leşlerden yemeye başladılar. "Bunlar kimlerdir?" diye sordum. Cebrail: "Bunlar, zinakârlardır, Allah'ın helal kıldığını bırakırlar da haram kıldığını yerler" dedi.

- Sonra bir kavme daha rastladım. Karınları evler gibiydi. Bunlar, firavunun yolu üzere idiler. Firavun ve avanesi sabah akşam cehenneme arz olunduğunda bunlara uğruyor. O sırada bunlar bir fırlıyor ve karınlarının meyli ile yere düşüyorlar. Firavun ve avanesi bunları ayakları ile çiğniyorlar. "Bunlar kimlerdir?" diye sordum. Cebrail: "Bunlar, faiz yiyenlerdir" dedi.
- Sonra bir takım kadınlara rastladım. Bir kısmı göğüslerinden bir kısmı da ayaklarından baş aşağı asılmış. "Bunlar kimlerdir?" diye sordum. "Bunlar zina eden ve çocuklarını öldüren kadınlardır" dedi.
- Bir topluluğa daha rastladım. Bakırdan tırnakları vardı. Yüzlerini ve göğüslerini tırmalıyorlardı. "Bunlar kimlerdir?" diye sordum. Cebrail: "Bunlar, gıybet edip halkın etini yiyenlerdir ve onların ırzlarına tecavüz edenlerdir" dedi.

Mi'rac Olayına İnsanların Verdiği Tepkiler:

- Peygamberimiz, sabah mescide çıktı ve müşriklere Mi’rac olayını haber verdi. Hayret ve inkârdan kimi el çırpıyor, kimi elini başına koyuyordu. İman etmiş olanların bazıları dinden dönüp irtidat ettiler. Bir takım erkekler Hz Ebu Bekir’e koştular ve durumu anlattılar. Hz Ebu Bekir:
- إِنْ كَانَ قَالَهُ فَقَدْ صَدَقَ، وَإِنَّا لَنُصَدِّقُهُ فِيمَا هُوَ أَبْعَدُ مِنْ هَذَا، نُصَدِّقُهُ عَلَى خَبَرِ السَّمَاءِ.
- “Eğer bunu O söylediyse şüphesiz doğrudur. Ben O’nu bundan daha uzağında da tasdik ediyorum. Semadan haber getirdiğini, tasdik ediyorum” cevabını verdi.
- Bunun üzerine Hz Ebu Bekir’e “SIDDIK” ismi verildi.

- Müşriklerin içinde Kudüs’ü ve Mescid-i Aksa’yı bilenler vardı. Bunlar, Peygamberimize orası hakkında sorular sordular ve tarifini istediler. Hâlbuki Peygamberimiz, daha önce Kudüs’e gitmemiş ve o gece de dikkatle incelememişti. Bu zor suali Allah’ın yardımı olmadan cevaplandıramazdı. Bu durumu Peygamberimiz şöyle anlatır:
- **لَمَّا كَذَّبَتْنِى قُرَيْشٌ قُمْتُ في الْحِجْرِ فَجَلَّى اللّهُ لِى بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَطَفِقْتُ أُخْبِرُهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأنَا أنْظُرُ إلَيْهِ**
- *“Kureyş beni tekzib ettiği vakit, Hicr'de doğruldum. Allah Teala hazretleri Beytu'l-Makdis'i bana tecelli ettirdi. Ben onlara onun alâmetlerini birer birer haber vermeye başladım. Ben Beytu'l-Makdis'e bakıyor hem de haber veriyordum.”*[8]

---

[8] Buhari, Müslim.

- Peygamberimiz, Allah’ın yardımıyla, Mescid-i Aksa’nın evsafına dair Mekke’lilerin sorularını cevaplandırdı. Bunun üzerine onlar: “Gerçi Beyt-i Makdis’in özelliklerine isabet ettin, haydi bakalım bizim kervanı haber ver, o bizim için daha önemlidir, onlardan bir şeye rast geldin mi?” dediler.
- Bunun üzerine Peygamberimiz: “Evet, falanların kervanına rastladım. Ravha’daydı, bir deve yitirmiş, onu arıyorlardı. Yüklerinde su kabı vardı. Susadım, onu alıp içtim ve yine olduğu gibi yerine koydum. Geldiklerinde sorun bakalım, kapta suyu bulmuşlar mı?” buyurdu.
- Bu da başka bir alamettir dediler. Sonra adetlerini, yüklerini, heyetlerini sordular. Bu defa da peygamberimiz’in önüne kervan getirildi. Sorulan soruları hepsini birer birer haber verdi ve şöyle buyurdu: “İçlerinde filan ve filan önce boz bir deve üzerinde dikilmiş iki harar olduğu halde falan günü güneşin doğmasıyla beraber gelirler.”

- Bunun üzerine müşrikler bu da bir alamettir dediler. O gün birkaç kişi kervanı gözetlemek için çıktılar. Güneş ne zaman doğacak, onu nasıl yalancı çıkaracağız diye bakıyorlardı. Derken içlerinden biri haykırdı: Güneş doğdu. Diğeri de haykırdı: İşte kervan geliyor, önünde boz deve, izlerinde filan ve filan var, tıpkı dediği gibi. Böyleyken yine de iman etmediler de: "Bu açık bir sihirdir" dediler.

- Daha önce, Hz. Muhammed'in bu yolculuğu ölçüsünde bir yolculuk hiç kimseye nasip olmamıştır. Hz. Muhammed, bütün Peygamberlerin en sonuncusu olması itibarıyla bu kutlu seyahatinde farklı farklı sema tabakalarında bulunan peygamberlerin bulunduğu makamdan geçerek onlarla görüşmesi vb. yönüyle, böyle bir seyahat, hem ilktir hem de son. Böyle olduğu içindir ki Hz. Cebrail ayrı ayrı her sema kapısını çaldığında vazifeli melek, O'ndan evvel kimseye açmamakla emrolunduğunu söylemiş ve "Bu kapılar şimdiye kadar hiç kimseye açılmadı" demiştir.
- Burada bahis mevzuu edilen "gök kapısı", "açılma" ve "yol verme" gibi ifadeler, elbette ki bizim anladığımızdan farkı şeylerdir.

Mirac Hediyeleri

- Mirac'da Peygamberimize üç ilâhî ihsanda bulunulduğu hadis-i şeriflerde ifade buyuruluyor.
- ...فَأُعْطِيَ رَسُولُ اللَّهِ ثَلاَثًا: أُعْطِيَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ، وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، وَغُفِرَ –لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا– الْمُقْحِمَاتُ.
- *Abdullah (b. Mes'ûd) şöyle demiştir: "İsrâ olayı gerçekleştiğinde Resûlullah'a (sav) üç şey verilmiştir: Beş vakit namaz ve Bakara sûresinin son âyetleri verilmiş, ümmetinden Allah'a şirk koşmayanların büyük günahları mağfiret olunmuştur."*[9]

---

[9] Müslim.

- آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللّهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَاوَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
- ***"Peygamber Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, mü'minler de iman ettiler. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, Peygamberlerine iman ettiler. Rabbimiz! affına sığındık, dönüş sanadır, dediler.***
- لاَ يُكَلِّفُ اللّهُ نَفْساً إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلاَ تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْراً كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى

الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلاَ تُحَمِّلْنَا مَا لاَ طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنتَ مَوْلاَنَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

- ***Allah her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde yükümlü kılar. Herkesin kazandığı (hayır) kendisine, yaptığı kötülük de kendisinedir. Rabbimiz! unutursak veya hataya düşersek bizi sorumlu tutma. Ey Rabbim, bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir yük yükleme. Ey Rabbimiz, bize gücümüzün yetmediği işler de yükleme. Bizi affet. Bizi bağışla. Bize acı. Sen bizim Mevlâ'mızsın. Kafirler topluluğuna karşı bize yardım et.”***

Mirac’ta Peygamberimiz Allah’ı Gördü mü?

- Mirac esnasında Peygamberimiz pek çok ilâhî âyetler gördü, ancak Allah'ı gözleriyle görmüş müdür? Bu hususta ne Kur'an-ı Kerîm'de ve ne de hadislerde kesin bir ifade bulunmamaktadır. Bunun için bu konuda İslâm âlimleri arasında farklı görüşler ortaya çıkmıştır.

Allah’ı Görmek Mümkün müdür?

- Akaid kitaplarında konu ile ilgili şu ifade yer almaktadır:
- **"Allah'ı görmek aklen câiz ve naklen sâbittir.”**[10]
- Yani Alllah'ı görmenin imkânsız olduğuna dair aklî bir delil bulunmamaktadır. Kur'an-ı Kerîm'de de Allah'ın görülebileceğini gösteren âyetler vardır. Nitekim:
- ***"Mûsa", Ey Rabbim, bana kendini göster, sana bakayım"dedi. Allah, sen beni göremezsin, ama dağ yerinde kalırsa sen de beni göreceksin, buyurdu.”***[11]
- Bu âyet Allah'ın görülebileceğine iki yönden delâlet etmektedir.

---

[10]el-Îcî, Şerhu'I-Mevakıf, II, 368.
[11] Araf, 7/143.

- Birincisi, Hz. Mûsa Allah'ı görmek istemiştir. Eğer Allah'ın görülmesi mümkün olmasaydı, o, böyle bir istekte bulunmayacaktı. Çünkü bir Peygamberin Allah hakkında mümteni olan şeyleri bilmesi gerekir.
- Diğeri ise, Allah Teâlâ yüce zâtının görülmesini dağın yerinde kalmasına bağlamıştır. Dağın yerinde kalması ise mümkün olan bir şeydir. O halde Allah'ın görülmesi de mümkündür.
- Ayrıca mü'minlerin cennette Allah'ı göreceklerine dair ayetler ve sahih hadisler vardır.
- وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ {22}إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ {23}
- ***Bazı yüzler o gün parlaktır, Rablerine bakarlar.***[12]

---

[12] Kıyamet, 23.

- Cerir b. Abdullah anlatıyor: Bizler Peygamber'in yanında bulunuyorduk. Peygamber ayın on dördü olan dolunay gecesi aya baktı da, şöyle buyurdu:

- **إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ، كَمَا تَرَوْنَ هَذَا القَمَرَ، لاَ تُضَامُّونَ فِي رُؤْيَتِهِ، فَإِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لاَ تُغْلَبُوا عَلَى صَلاَةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا»**

- *"Sizler şu ayı, görülmesinden hiçbiriniz mahrum olmaksızın hepiniz zahmetsizce görüyor olduğunuz gibi, Rabb'inizi de muhakkak öylece göreceksiniz. Artık güneşin doğmasından ve batmasından evvelki namazların hiçbirinden alıkonmamanıza muktedir olursanız, onu yapınız."*[13]

[13] Buhari.

- Hz. Aişe ve taraftarları Peygamberimizin Mi'rac'da Allah'ı gözleri ile görmediğini söylerken, İbn Abbas ve onun görüşünü benimseyenler, bunun aksini savunarak Allah'ı gördüğünü iddia ediyorlar.
- Mesrûk (r.a.) şöyle demiştir. Hz. Aişe'ye:
- –Muhammed Rabbini gördü mü? dedim. O:
- – “Söylediğin sözlerden tüylerim diken diken oldu. Nasıl oluyor da bunu bilmiyorsun. Üç şey vardır ki, onları her kim sana söylerse yalan söylemiş olur:
- – Her kim Muhammed Rabbini gördü derse yalan söylemiş olur”, dedi ve sonra:
- ***"Onu gözler idrâk edemez. O ise bütün gözleri idrak eder. O, gerçek lütuf sahibidir. Her şeyden de haberdardır.”*** (En'am, 103)

- ***"Ya bir vahiy ile bir perde arkasından yahut bir elçi gönderip de kendi izniyle dileyeceğini vahyetmesi olmadıkça, Allah'ın hiçbir beşere söz söylemesi vaki olmamıştır."*** (Şûra, 51.)
- Âyetlerini okudu. Sana her kim yarın ne olacağını bildiğini söylerse yalan söylemiş olur dedi ve: ***"Hiç bir kimse yarın ne kazanacağını bilemez."*** (Lokman, 34)
- Âyetini okudu. Her kim sana Peygamberin bir şey sakladığını söylerse yalan söylemiş olur, dedi ve: ***"Ey Peygamber, Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer yapmazsan Allah'ın Peygamberliğini tebliğ ve ifa etmemiş olursun."*** (Maide, 67)
- Ayetini okudu. (Hz.Aişe devamla) Fakat Peygamberimiz Cebrâil'i kendi sûretinde iki defa gördü, dedi.[14]

---

[14] Buhari, Müslim.

- İbn Mes'ûd da Hz.Aişe'nin görüşündedir. (Askalânî, Fethu'I-Bârî, IX, 493)
- Ebû Zer (r.a.) da şöyle demiştir: "Peygamberimize sordum: – Ey Allah'ın Resûlü, Rabbini gördün mü? dedim. Peygamberimiz: *“O, bir nûr, O'nu nasıl göreyim”*, buyurdu.[15]

******

- Hz. Aişe ve onunla birlikte ashaptan bazılarının, Peygamberimizin, Allah'ı gördüğünü kabul etmemelerine karşılık İbn-i Abbas ve onunla birlikte diğer bazı sahabiler ve bazı İslâm âlimleri Mi'rac'da Peygamberimiz Allah'ı görmüştür, demişlerdir.
- İkrime şöyle demiştir: "İbn Abbas: "Muhammed, Rabbini gördü." dedi.

---

[15] Müslim.

- Ben: "Gözler O'nu idrak edemez." buyurulmuyor mu? dedim,
- İbn Abbas:
- – Allah gerçek nuru ile tecelli ettiği zaman öyledir, diye cevap verdi.[16]

******

- Yine İbn Abbas: "İbrahim'in Allah'ın dostu olmasına, Mûsa'nın Allah ile konuşmasına ve Muhammed'in Allah'ı görmesine şaşıyor musunuz?" demiştir.[17]

---

[16] Tirmizi.
[17]Fethu'I-Bârî, VIII, 492.

- Bu incelemeden de anlaşılacağı üzere bu hususu ifade eden kesin bir şey yoktur. Sadece Mi'rac'tan söz eden âyetlerin bir kısmının ashap tarafından farklı yorumlanması sonunda bu görüşler ortaya çıkmış bulunmaktadır. Esasen Hz. Aişe ile İbn Abbas'ın onun kalbi ile Allah'ı görmüş olduğunu iddia etmiş olması muhtemeldir. Böylece her ikisinin görüşü telif edilmiş olur.

- Mirac olayının gerçekleştiği gece müslümanlarca kadir gecesinden sonra en kutsal gece sayılmış ve bu gecenin ibadetle ihyası geleneklesmiştir. Osmanlılar döneminde, camiler kandillerle donatıldığı için Mirac kandili olarak anılan geceyi izleyen gün, cami ve tekkelerde Mirac olayını anlatan ve Miraciye adı verilen şiirlerin okunması, dinleyenlere süt ikram edilmesi de bir gelenekti.